



Inatsisartut Ombudsmandiata 2020-imut ukiumoortumik nalunaarutaata Inatsisartunit tusaatissatut tiguneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisinut ataatsimiititaliaq)

(Siullermeerneqarnera aappassaaneerneqarneralu)

Demokraatit Inatsisartut Ombudsmandia 2020-mi suliaanut qutsavigerusuppaat. Ombudsmandeqarneq qularnaveeqqutitullusooq isigaarput innuttaasut inatsisitigut illersorneqarnissaannut oqartussallu suliaannut nukittorsaasutut.

Uatsinnut Ombudsmandeqarfik oqartussaaqataanitsinnut annertooujussuarmik ilaasutut isigaarput, taamaattumillu pingaartutut isigalugu, innuttaasut naammagittaalliornissaminnut taanna periarfissarimmassuk.

Soorunami kissaatigigaluaqaarput, naammagittaalliuutit sapinngisamik ikinnerpaaffimmiinnissaat, takussutissaassamat, pisortani sullissineq pitsaasumik ingerlasoq. Ajoraluartumilli nassuerutigisariaqarparput, innuttaasut amerlavallaat, naammagittaalliortariaqartarnerat. Ajoraluartumik tamanna takussutissaavoq, kommunini sullissinerup ilaanneeriarluni arriippallaarlunilu amigaaqarqarallaarneranik. Ajornartorsiut taanna eqqartortariaqagarput iliuseqarfigalugulu.

Piffissaq manna iluatsillugu Inatsisinut ataatsimiititaliaq qutsavigerusupparput eqqartorlugulu maluginiarsimammagu, kommunit suliat suliarineqartarneranni inatsisip piumasaqaataanik, aaliangiineq allakkatigut nalunaarutigineqartassasoq, innuttaasumit tamakkiisumik isumaqatigineqarsimatinnagu tamannalu piumasarisimappagu, aammalu aaliangigaaq allaganngorlugulu nassiunneqarnerani tunngavilersuummik tapeqartinneqartassasoq. Tamannalu pisarsimangitsoq oqaatigineqarpoq, naak borgmesterit tassunga malittarisassanik erseqqissaavigineqareeraluartut.

Suliat suliarineqartarneri pillugit inatsit maanna ukiut 25-vit sinnerlugit atuutereersimalerpoq, malittarisassanullu pisariinnernut tunngaviunerpaanullu ilaalluni. Taamaattumik tupigutsannarpoq, kommunit ilaasa, malittarisassat taakku malissinnaangimmatigit. Apererusunnarpoq, sooruku taamaaliunngitsut? Eqqoriarneqarsinnaavoq, sulisussanik pissarsiniarnermik ajornartorsiutit aammalu sulisut ataasiakkaat sulianut oqimaatsunut unamminartitsinerat, pingaartumik isumaginnittoqarfinni sulisunik amigateqartoqartarmat soorlu assersuutigalugu isumaginninnermut siunnersortinik. Kingunerammi ersarippoq; innuttaasunik pakatsisitsissaagut, aqqissuussat malittaritarisassallu pilersissimasagut malinneqangippata tatiginarunnaarlutillu.

Tigussaasumik iliuseqartoqartariaqassaaq malittarisassat paasiuminarsarniarlugit tamanillu malinneqarnissaat anguniarlugu. Aamma isumaqarpunga, naammagittaalliuutit tamakku pissutigalugit, ilaatigut illersuisunik pilersitsinissaq pisariaqalersimasoq. Politikkerillu ilaannit suli amerlineqarnissaat



kissaatigineqarluni. Tinneraalaarlunga apereqqilaarniarpunga, sooruna? Tassami qulakkeersinnaagutsigu, kommuninit oqaloqateqarnikkut suliat suliarineqartarneranni inatsisip pitsaaninnngortinnissaanut ataatsimut anguniagaqaraluarutta pitsaaqqajaqaaq. Naalakkersuisut akisussaasuusut kinguneqartussamik torersumillu oqaloqatigiippata, suna pisariaqarnera nuna tamakkerlugu politikimi inatsisit pilersitatta malinneqarnissaannut, taava isumaqarnarpoq innuttaasoq qitiutillugu suleqatigiinnerup annertunerusup pitsaanerusullu anguniarnera qanillattorneqarsinnaasoq.

Assersuut alla, ilungersunartutut isigisara tassaavoq Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20 26. juni 2017-imeersoq kingusinnerusukkut meeqqanik tapersersuinnermut inatsimmik taaneqarluni allannngortinneqartumut Ombudsmandip nalunaarusiaa, taamaattumillu aamma, qanoq ililluta Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaat Kalaallit Nunaanni malissinnaaneripput. Ombudsmandip nalunaarusiaani quppernermi 37-mit issuaalaarpunga:

”Meeqqap inuusuttulluunniit angerlarsimaffimmi avataani inissinneqarsimasup angerlartinneqarnissaa angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartup qinnutigippagu kommunip qanoq pilertortigisumik aalajangiinissaanut immikkut piffissaliussanik meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi aalajangersaasoqarsimannngilaq. Inuusuttoq 15-ileereersimasoq angerlartinneqarumalluni qinnuteqarpat piffissaliussanik aamma aalajangersaasoqarsimannngilaq. Piffissaq oqartussaasut sulianik suliarinninnerminnut atortagaat pillugu ataatsimut malittarisassanik aammattaaq aalajangersaasoqarsimannngilaq, suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi inatsisiniluunniit allani. Ombudsmandip paasinninnera unaavoq meeqqap inuusuttulluunniit angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarnera annertoorejussuarmik akuliunnerusoq, taamaattumillu suliat angerlartitsinernut tunngasut immikkut pilertussuseqartumik suliarineqartariaqartut. Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu isumaqarpoq angerlartitsiumalluni qinnutigisaaq kommunip sapaatit akunnerisa amerlanngitsut siviunerpaamilluunniit qaammatalunnguit ingerlanerani isummerfigisariaqarai. Tamanna Ombudsmandip oqaaseqaataanit 2019-2-mit erserpoq. Ombudsmandip tamatumunnga atatillugu tikkuarlugu oqaatigaa kommunip angerlartitsisoqarnissaanik qinnutigisamik suliarinninnerata nalaani angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut naammagittaalliornissaminut mattunneqarsimasartoq, kommunimi piffissami tassani suli aalajangiisimannngimmat. Tamanna kommunimi suliamik piffissami siviisuumi suliarinnittoqarnerani angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartup inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarneranik annertuumik sanngiillisitsisuuvoq. Tamanna meeqqap inuusuttulluunniit inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarneranut aamma taamatut sanngiillisitsisuuvoq, pisumimi taamaattumi meeraq inuusuttorluunniit inissiiinnermik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut naammagittaalliuutigininnissaminut mattunneqarsimasarmat.”

Ernumanartorujussuurtut isigaara, ombudsmandimit qulaani nalunaarusiarineqartoq, suli kinguneqartinneqarsimannngimmat, meerartatta inuusuttattalu atugaasa malunnartumik pitsanngornerannik naak ukiorpassuit meerartagut inuusuttagullu sumiginnagaajuarnerat eqqartortuarneqarlunilu suli atuummat. Inatsisartut Upernaakkut 2020-mi ataatsimiineranni aaliangerpaat nuna tamakkerlugu ilisuusissatut pilersaarummik sanasoqassasoq, Kalaallit nunaata Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaata malinninnissaanut, ilisimagatsigumi, inatsisitigut



amigaateqarluta. Taamatutaaq qanittumi oqaluuseraarput – isummerfigalugulu – iliuusissatut pilersaarusiortoqassasoq, qanoq ililluta meeqqat inuusuttullu sumiginnaanerup pinaveersaartinniarneqarnerani angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut ikilisarneqarsinnaanersut.

Siornaakkuni aamma danskit naalagaaffiat peqatigalugu akimut suleqateqarneq iliuusissatut pilersaarusiornikkut aallartitsisoqarpoq nunatsinni meeqqat sumiginnarneqartarnerat unitsinniarlugu. Ukioq manna upernaanerani ilisimatusarfimmi ilisimatusartup ilisimatusarnermini paasisai nutaat saqqummerput, taassuma takutippaa, meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut amerlanertigut ilisimaneq ajoraat, qanoq sivisutigisumik inissinneqarsimassanerlutik. Tamanna ingassapallaaqaaq iliuuseqarfiginngikkutsigu.

Meeqqat tusarnaartariaqarpagut. Taamaattumiguna, MIO pilersinneqartoq. Illersuisut sulii uparuartorjaa, meerartatsinnut inuusuttatsinnullu naammattumik iliuuseqartannginnerput, isumaqarluinnarpungalu oqaluttuat taakku Ombudsmandip nalunaarusiaani ersarissumik uppernarsarneqartut. Taamaattumik, oqarlanga, iliuuseqarnissaq uagutsinniippoq.

Asakka politikkeratikka. Inatsisiliagut misissortigit siunissamilu nutaanik siunnersuusiorluta, inatsisit malinneqannginnerinut, annertuumik pitsanngorsaataasinnaasunik, inatsisillu pitsanngorsarniarnerinut Ombudsmandip maluginiagai innersuussutaalu atortigit. Kukkunigummi ilinniutigisartussaavagut, tusaatissatut tiguinnarnagit qanoriliuuseqaratalu.

Taamatut oqaaseqarluta Ombudsmandip 2020-imut nalunaarusiaa tusaatissatut tiguarput neriuutigalugu, siunissami nalunaarusiat atorluarnerusalissagigut politikikkut suliaqarnermi innuttaasunut iluaqutaasussatut.